

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, miljödomstolen, deldom 2006-12-21 i mål nr M 856-06, se bilaga A

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
542 85 Mariestad

MOTPART

Volvo Powertrain Aktiebolag, 556000-0753
541 87 Skövde

Ombud: advokaten
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

S Å WS

SAKEN

Tillstånd till utökad verksamhet vid bolagets anläggning i Skövde

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen ändrar miljödomstolens domslut på följande sätt.

1. Villkor 15 skall ha följande lydelse.

Bolaget skall till tillsynsmyndigheten i god tid före en nedläggning av hela verksamheten inge en avvecklingsplan och i fråga om del av verksamheten en anmälan om nedläggningen. Om det finns behov får länsstyrelsen efter anmälan föreskriva att en avvecklingsplan ska ges in.

2. Ett nytt villkor (17) skall införas med följande lydelse

Bolaget skall senast tre år efter att tillståndet har vunnit laga kraft till länsstyrelsen redovisa resultatet av en utredning enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden, MIFO fas 1, omfattande en historisk inventering av vilka verksamheter som bedrivits inom olika delar av bolagets nuvarande verksamhetsområde och vilka föroreningar detta kan ha medfört i mark, byggnader, anläggningar, grundvatten och andra vattenområden.

3. Utredningspunkten U2. Transporter skall ha följande lydelse.

Bolaget skall utreda möjligheterna att gå över från landsvägstransporter till järnvägstransporter. I den mån utredningen visar att detta inte går skall det, beträffande de transporter som går genom Göteborg, utredas vilken påverkan dessa transporter har på kväveoxidhalterna i Göteborg och vilka effekter som kan uppnås om samtliga lastbilstransporter uppfyller avgaskraven enligt Miljöklass 2005 i lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen.

YRKANDEN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har yrkat

1. att villkor fastställs avseende avfallshantering och kemikalieförvaring, i enlighet med vad länsstyrelsen yrkat i yttrande daterat 2006-10-24, villkor nr 19 och 20.
2. att villkor fastställs avseende riskanalyser för att minska olycksriskerna och konsekvenserna av en olycka, i enlighet med vad länsstyrelsen yrkat i ovan nämnda yttrande villkor nr 22.
3. att villkor fastställas avseende utredning om huruvida verksamhetsområdet är förorenat i enlighet med länsstyrelsen ovan nämnda yttrande villkor nr 23.
4. att meddelat villkor nr 15, om att en avvecklingsplan inlämnas till tillsynsmyndigheten i god tid före en nedläggning av verksamheten, kompletteras att gälla även vid nedläggning av delar av verksamheten såsom länsstyrelsen föreslagit i ovan nämnda yttrande, villkor nr 24.
5. att utredningsvillkor U2 om transporter ändras så det gäller möjligheterna att gå över från landsvägstransporter till järnvägstransporter för alla transporter. I den mån bolaget anser att detta inte går skall det, beträffande de transporter som går genom Göteborg, utredas vilken påverkan transportererna har på kväveoxidhalterna i Göteborg och vilka effekter som kan uppnås om samtliga lastbilstransporter uppfyller avgaskraven enligt Miljöklass 2005 i lagen (2001:1080) om motorfordons avgasrening och motorbränslen.

Volvo Powertrain Aktiebolag (bolaget) har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen anser inte IPPC-direktivets krav har tillgodosetts i miljödomstolens deldom. Kravet i direktivet på att den behöriga myndigheten skall meddela tillstånd med villkor som säkerställer att anläggningen uppfyller de krav som ställs i direktivet för de aktuella områdena innebär rent generellt att det inte räcker att hänvisa till annan gällande lagstiftning vilket miljödomstolen delvis har gjort beträffande de föreslagna avfallsvillkoren. Att meddela delegationsvillkor som innebär att tillsynsmyndigheten ges rätt att meddela villkor inom avfallsområdet kan heller inte anses uppfylla direktivets krav på villkor skall fastställas som säkerställer direktivets krav. Om tillsynsmyndigheten inte fastställer några villkor kommer villkor att saknas för det aktuella området trots att tillståndet har tagits i anspråk. Säkerställandekravet enligt artikel 8 i direktivet är därigenom inte uppfyllt. Miljödomstolens hänvisning till det allmänna villkoret innebär sannolikt inte att direktivets krav uppfylls och utgör ingen bra grund för tillsynsmyndighetens arbete med att tillse att verksamhetsutövaren bedriver sin verksamhet inom ramen för givna villkor.

Länsstyrelsens yrkande nr 1

Länsstyrelsen

Detta yrkande handlar om att uppfylla direktivets krav avseende förorenande utsläpp och uppkomst av avfall. I verksamheten hanteras stora mängder kemiska produkter och avfall på fler olika platser. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det säkerställs att åtgärder vidtas för att förhindra spridning av föroreningar från sådan hantering.

Bolaget

Bolaget anser att IPPC-direktivets krav tillgodosätts genom de bestämmelser som införts i miljöbalken, i de aktuella frågorna i 22 kap. 25 §. Prövningen skall således ske utifrån denna bestämmelse. I 25 § stadgas således att "de villkor som behövs" skall föreskrivas. Eftersom tillståndsprövningen är individuell måste behovet av särskilda villkor avseende hanteringen i verksamheten av kemiska produkter, avfallshantering, avfallsåtervinning, avfallsåteranvändning, hushållning med mark, vatten och andra naturresurser, efterbehandling samt förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor prövas i varje enskilt fall. Miljöbalken anger inte att villkor alltid skall föreskrivas för dessa frågor utan att behovet av sådana villkor skall bedömas i prövningen.

Bolaget har i målet redovisat sin avfallshantering och anser själv att det utifrån de risker som är förenade med bolagets avfallshantering uppfyller de krav som är rimliga att ställa enligt miljöskyddslagstiftningen. Det är tillräckligt skydd att frågan regleras av det allmänna villkoret i enlighet med svensk praxis, utöver den reglering som följer av lag och förordningar för alla verksamhetsutövare. Bolaget anser således att bolagets avfallshantering inte erfordrar särskilda skyddsföreskrifter i den individuella prövningen.

Bolaget anser vidare att villkor, förutom att de skall grunda sig på ett reellt skyddsbehov, skall vara så konkreta att såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndighet kan bedöma när en överträdelse har skett. Bolaget menar att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret, förutom att det inte är grundat på ett reellt behov, saknar motsvarande precisering av de krav som följer av villkor.

Länsstyrelsens yrkande nr 2

Länsstyrelsen

Yrkandet handlar om att uppfylla direktivets krav avseende att förebygga olyckor och begränsa följderna av dessa. Miljödomstolen hävdar att länsstyrelsens förslag till villkor är alltför allmänt formulerat och att innebörden av åtagandet även följer av det allmänna villkoret. Det allmänna villkoret hänvisar i huvudsak till ansökningshandlingarna. I dessa handlingar finns en riskanalys från 2004 avseende hantering av de kemikalier som faller under Seveso-lagstiftningen. Ingenting nämns här om rutiner för att utföra riskanalyser för befintlig verksamhet och förändringar såsom länsstyrelsen villkorsförslag lyder.

I verksamheten hanteras bränslen och en rad olika kemiska produkter med varierande miljö- och hälsofarlighet. Verksamheten omfattas av Sevesolagstiftningens lägre kravnivå. Sevesolagstiftningens krav på handlingsprogram och egenkontrollförordningens krav på att fortlöpande och systematiskt undersöka och

bedöma riskerna med verksamheten anser länsstyrelsen behöver preciseras med ett villkor som säkerställer att riskminskande åtgärder vidtas, i synnerhet vid förändringar av verksamheten.

Bolaget

Bolaget bestrider villkoret av samma skäl som redovisats för yrkande nr 1. Bolaget har inte något att erinra mot avsikten bakom länsstyrelsens föreslagna villkor. Enligt bolagets mening bör dock allmänt formulerade villkor som bara innebär ett upprepanande av gällande lagstiftning undvikas. Kravet på riskanalyser följer direkt av lagen om åtgärder för att förebygga allvarliga kemikalieolyckor. Bolaget har genomfört ett stort antal riskanalyser genom åren och arbetar löpande med att förebygga såväl risker för allvarliga kemikalieolyckor som andra händelser. Riskanalyserna redovisas till såväl tillsynsmyndigheten som räddningstjänsten. Det av länsstyrelsen föreslagna villkoret är dessutom så allmänt utformat att det kan vara svårt att avgöra om det innehålls eller inte. Bolaget anser således inte att det i den nu aktuella individuella prövningen finns skäl att föreskriva särskilda villkor i frågan.

Länsstyrelsens yrkande nr 3

Länsstyrelsen

Yrkandet handlar dels om att uppfylla direktivets krav på nödvändiga åtgärder då verksamheten upphör och dels om att underlätta länsstyrelsens arbete med att kartlägga och åtgärda förorenade områden, ett arbete som bl.a. äger rum inom ramen för det av riksdagen fastställda miljömålet Giftfri miljö. Miljödomstolens motivering att det inte finns några skäl att anta att den verksamhet till vilken tillstånd ges, har gett upphov till förorening, känns inte verklighetsförankrad. I detta fall rör det sig om ett industriområde med en mer än 100-årig historia. Att hitta sådana områden som inte är förorenade är närmast en omöjlighet vilket länsstyrelsen också framförde vid den muntliga förhandlingen. Enligt Naturvårdsverkets generella branschkartläggning hamnar gjuterier som bransch i klass 2 när det gäller risk för föroreningar, dvs. i den näst högsta klassen.

Bolaget

Bolaget bestrider villkoret. Om det funnes ett allmänt samhällligt intresse av att inventera industriella områden för att utreda om det finns markföroreningar orsakade av tidigare verksamhet skulle lagstiftaren ha föreskrivit en sådan skyldighet i lag eller förordning och detta skulle gälla alla anläggningar. Några sådana generella bestämmelser finns inte. Det finns inte heller skäl att i individuella tillståndsprövningar generellt reglera denna fråga. Denna uppfattning delas av miljödomstolen.

Länsstyrelsen har vad gäller bolagets anläggning inte heller framfört att det finns några särskilda skäl att misstänka förekomst av markföroreningar, vilket skulle kunna vara ett skäl att bestämma om utredning vid den individuella prövningen, utöver att det är ett område där industriell verksamhet bedrivits under lång tid. Bolaget har inte några misstankar om att markföroreningar skulle förekomma. Bolaget anser också att det inte finns skäl att vid en prövning av framtida produktion reglera frågan om markföroreningar om det inte behövs för att skydda omgivningen vid den ansökta verksamheten. Något sådant skäl kan bolaget inte se här.

Länsstyrelsens yrkande nr 4

Länsstyrelsen

Detta yrkande handlar om att uppfylla direktivets krav avseende nödvändiga åtgärder då verksamheten upphör. Miljödomstolen har här utan motivering strukit länsstyrelsens krav på att en avvecklingsplan skall upprättas även när delar av verksamheten läggs ned. Såsom miljödomstolen formulerat villkoret har det förlorat allt värde. Ingen förväntar sig att hela verksamheten kommer att läggas ned. Däremot sker ständiga förändringar t.ex. att verksamheter läggs ut på andra bolag varigenom lokaler kan frigöras och avyttras. Det är framförallt för sådana förändringar ett villkor såsom länsstyrelsen föreslagit kan vara värdefullt ur miljösynpunkt. Miljöfarlig verksamhet har bedrivits på platsen i och i anslutning till många olika byggnader. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att det säkerställs att aktuella områden återställs även när delar av verksamheten avslutas.

Bolaget

Bolaget bestrider villkoret i den del det avser nedläggning av delar av verksamheten. Som villkoret är formulerat skall avvecklingsplan inges så snart en mindre del läggs ned. Det är inte rimligt eller ändamålsenligt. Bolaget har inget att erinra mot villkoret vad gäller nedläggning av hela verksamheten.

Länsstyrelsens yrkande nr 5

Länsstyrelsen

Yrkanget gäller innehållet i det utredningsvillkor nr U2 som miljödomstolen meddelat. Miljödomstolen har där undantagit uttransporter av färdiga motorer från Skövdeanläggningen till systerbolagets anläggning i Tuve från utredningskravet. Bolaget har anfört att den logistiska precision som dessa transporter kräver inte kan uppnås med järnvägstransporter. Miljödomstolen konstaterar bara att denna uppgift från bolaget måste godtas. Länsstyrelsen anser inte att ett sådant utgångsläge inför en utredning är rätt sätt att angripa problemet. Utredningen bör göras förutsättningslöst och därför gälla alla transporter. I utredningen bör dessutom ingå att klargöra miljömässiga och ekonomiska konsekvenser av att minska utsläppen av kväveoxider från lastbilstransporterna till Göteborg med anledning av att miljökvalitetsnormen för kvävedioxid överskrids i en stor del av Göteborg.

Bolaget

Vad avser inkommande och utgående lastbilstransporter krävs för de flesta slag av transporter tillgång till en järnvägsterminal där lastning och lossning kan ske. Någon sådan järnvägsterminal finns inte i Skövde. De närmaste fullskaliga järnvägsterminalerna är belägna i Hallsberg och i Göteborg, till vilka transporter till och från Skövde måste ske med lastbil. Av denna anledning går det inte att gå över från landsvägstransporter till järnvägstransporter för alla transporter, vare sig inom det av Högsta domstolen definierade närområdet (se dom meddelad den 21 juni 2004 avseende stora Enso Hylte AB) eller vad avser transporter till Göteborg. Det saknas således mening att föreskriva en sådan utredning. Transport av järnsrot sker på öppna järnvägsvagnar och där krävs inte någon järnvägsterminal. Bolaget har också accepterat att utreda möjligheterna att frakta skrot på järnväg i stället för med lastbil. Vad avser länsstyrelsens andrahandsyrkande så är det bolagets uppfattning att

Göteborg är beläget utanför det närområde som Högsta domstolen fastställt och även utanför det som Miljööverdomstolen definierat som närområde, varför transporterna här inte omfattas av prövningen. Såsom Högsta domstolen anger i Hyltedomen får därför i stället krav på åtgärder riktas mot andra aktörer än tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter belägna utanför närområdet.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Yrkande nr 1.

I miljökonsekvensbeskrivningen (MKBn) som är en del av bolagets ansökan har bolagets hantering av avfall redovisats utförligt och detaljerat. På grund av deldomens allmänna villkor (villkor 1) är bolaget bundet till att handla enligt redovisningen. I deldomen har miljödomstolen vidare under rubriken **Delegerade frågor** överlåtit åt tillsynsmyndigheten enligt 22 kap. 25 § miljöbalken att fastställa ytterligare villkor avseende avfallshantering, inklusive återvinning och återanvändning, samt ytterligare villkor om förvaring och övrig hantering av kemiska produkter. Med hänsyn till nu anförda omständigheter anser Miljööverdomstolen att de av länsstyrelsen yrkade villkoren inte behövs. Yrkandet bör därför inte bifallas.

Yrkande nr 2.

Länsstyrelsens förslag till villkor i denna del innebär knappast några mer preciserade krav än vad som följer av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Där inbegrips de tillsynsbefogenheter som lagen ger länsstyrelsen. Såsom bolaget påpekat bör villkor som innebär ett upprepanande av gällande lagstiftning undvikas. Miljööverdomstolen finner att tillräckliga skäl för bifall till detta yrkande inte anförts.

Yrkande nr 3.

Yrkandet ställer krav på bolaget att i fråga om verksamhet som utövats före det nu givna tillståndet inventera hela det nuvarande verksamhetsområdet beträffande föroreningar som den tidigare verksamheten kan ha orsakat. Miljödomstolen och bolaget synes mena att det inte är lagligt att fastställa det aktuella kravet vid en tillståndsprövning av framtida produktion, såvida det inte finns någon koppling mellan förorening och produktionen. Miljööverdomstolen anser att det inte finns några formella hinder att meddela det aktuella villkoret i samband med det nu givna tillståndet (jfr. rättsfallet MÖD 2007:14). Ett föreläggande med samma krav som villkorsförslaget innehåller kan emellertid länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet också rikta mot bolaget med stöd av bestämmelserna i 10 kap. miljöbalken. Frågan blir då i vilket formellt sammanhang ett utredningsföreläggande mot bolaget bör beslutas.

På den aktuella platsen har industriell verksamhet bedrivits sedan 1868. Verksamhet som är likartad med den nuvarande har utövats i flera decennier. Det finns därför ett samband mellan den nu tillståndsgivna verksamheten och de föroreningar som kan förekomma inom verksamhetsområdet. Den fortsatta verksamheten kan komma att

bidra till ytterligare föroreningar. Enligt Miljööverdomstolen kan det vara lämpligt att nu ta ett samlat grepp på föroreningssituationen på området. Det kan därför inte anses olämpligt eller oskäligt att i detta sammanhang besluta om skyldighet för bolaget att utreda föroreningsläget på området. Behovet av eventuella åtgärder sedan utredningen redovisats bör bedömas av länsstyrelsen inom ramen för tillsynsverksamheten. Med hänsyn till områdets storlek bör tiden för utredningen sträckas ut från två till tre år.

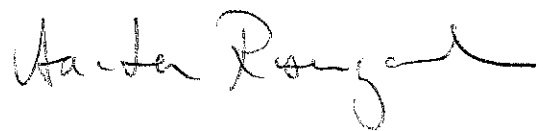
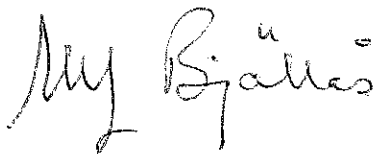
Yrkande nr 4.

Miljööverdomstolen anser i likhet med bolaget att det inte är rimligt att behöva redovisa en avvecklingsplan när någon mindre del av verksamheten läggs ned. Däremot framstår det som skäligt att bolaget upprättar en avvecklingsplan när någon från miljösynpunkt betydande del av verksamheten upphör. Det bör ankomma på tillsynsmyndigheten att avgöra vilken verksamhets nedläggning som bör föranleda en avvecklingsplan. Villkor 15 bör fördenskull kompletteras med en skyldighet för bolaget att i god tid anmäla när man avser att lägga ned någon del av verksamheten. Tillsynsmyndigheten får sedan ta ställning till om den skall kräva en avvecklingsplan eller inte.

Yrkande nr 5.

De transporter som inte omfattas av miljödomstolens utredningsvillkor är framförallt bolagets uttransporter av färdiga motorer. Dessa transporter sker till ett bolag i samma koncern och går genom delar av Göteborg där miljökvalitetsnormen för kvävedioxid överskrids. Mot bakgrund härav bör man inte nu utgå ifrån att villkor för dessa transporter inte kan föreskrivas. Miljööverdomstolen delar länsstyrelsens uppfattning att utredningen om transporter bör ske förutsättningslöst. Miljööverdomstolen anser att länsstyrelsens förslag till formulering av utredningspunkten U2 kan godtas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2008-07-01

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Ulf Bjällås, miljörådet Anna-Lena Rosengarten, hovrättsrådet Liselotte Rågmark och f.d. hovrättsrådet Arne Kardell, referent. Enhälligt.

SÖKANDE

Volvo Powertrain Aktiebolag, 556000-0753
541 87 Skövde
Ombud: Advokaten **S Å WS**
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till utökad verksamhet vid bolagets anläggning i Skövde

Ao: 140:3 x:6475250 y:1385900

DOMSLUT

Miljödomstolen lämnar Volvo Powertrain Aktiebolag tillstånd enligt 9 kap miljöbalken att årligen tillverka 175 000 motorekvivalenter och årligen gjuta 175 000 ton smält järn vid bolagets anläggning i Skövde.

För tillståndet skall gälla följande villkor.

Slutliga villkor

1. Om ej annat framgår av övriga villkor skall verksamheten, inklusive åtgärder för att reducera vatten- och luftföroreningar och andra störningar för omgivningen, bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig. Mindre ändring av produktionsprocess eller reningsförfarande får dock vidtas efter godkännande från tillsynsmyndigheten.
2. Förbrukade vätskor såsom skärvätskor, tvättvätskor, ridåvatten, oljehaltiga vätskor från tankrengöring, oljehaltigt vatten från rengöring av skrubbrar, vatten som förorenats med olja i samband med motorprovning, vatten från skurning av oljeförorenade golv samt vatten från truckverkstaden skall renas genom

Dok.Id 43861

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-270 200 E-post: miljodomstolen.vanersborg@dom.se	0521-270 230	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

ultrafiltrering och omvänd osmos i bolagets reningsanläggning eller på likvärdigt sätt vid annan anläggning för vilken tillstånd meddelats att behandla sådana vätskor. Volymen förbrukade vätskor och vatten som behandlas i bolagets reningsanläggning får högst uppgå till 25 000 m³ per år.

3. Oljeindex i behandlat processavloppsvatten från bolagets emulsionsreningsanläggning får vid utsläpp till kommunens spillvattennät som riktvärde och månadsmedelsvärde inte överstiga 10 mg/l.

4. Oljeindex i dagvatten efter oljeavskiljare eller spärrdammar får som riktvärde ej överstiga 5 mg/l.

5. Skrubbervatten från coldboxanläggningar skall sändas för destruktion till dess att bolaget utformat en metod för rening av vattnet som kan godkännas av tillsynsmyndigheten.

6. Utsläpp av vatten från våtavskiljarna vid kupolugnarna får endast ske vid tömning av anläggningen. Halten föroreningar i utgående vatten får vid utsläpp som riktvärde ej överskrida följande värden.

Bly 5 mg/l

Zink 5 mg/l

Cyanid (fri) 5 mg/l

Tömning av våtavskiljaren får högst ske en gång per år.

7. Vätskan i kupolugnarnas våtreningsanläggning skall ha ett pH-värde som uppgår till minst pH 8 som riktvärde.

8. Utsläppet av sulfit- och sulfathaltigt vatten från skrubbrar till kommunens spillvattennät får som riktvärde ej överstiga 40 ton per år räknat som svavel.

9. Utsläppet av SO₂ till luft får som riktvärde uppgå till högst 0,3 kg per ton kärnor tillverkade enligt kärntillverkningsmetoden coldbox epoxiakrylat.

10. Gaserna från kärnskjutning enligt coldbox polyuretanmetoden skall ledas till en svavelsyraskrubber. Halten aminer i luftutsläppet från skrubbern får som riktvärde inte överstiga 2,5 mg/Nm³.

11. Buller från verksamheten får som riktvärde inte bidra till den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder med mer än motsvarande 55 dB(A) klockan 05-23 och 50 dB(A) under övrig tid (kl. 23-05). När nyinstallation eller ombyggnation av bullrande anläggningar äger rum skall bullerbegränsande åtgärder vidtas vid dessa anläggningar så att de inte bidrar till buller överstigande 40 dB(A) vid bostäder.

12. Samtliga stoftavskiljare, utom kupolugnarnas reningssystem, skall som riktvärde ge en högsta resthalt av stoft på 5 mg/Nm³ (ntg).

13. Utsläppet av stoft från kupolugnarna får som riktvärde inte överstiga 0,12 kg/ton smält järn. Chargering av ugnarna får inte ske då reningssystemet är ur funktion.

14. Kemiska produkter skall förvaras och hanteras på sådant sätt att eventuellt läckage och spill undviks.

15. Bolaget skall i god tid före en nedläggning av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.

16. Bolaget skall senast sex månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft lämna in ett reviderat kontrollprogram till tillsynsmyndigheten. Programmet skall bl.a. ange hur verksamhetens villkor skall kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Delegerade frågor

Miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att fastställa ytterligare villkor angående

- Åtgärder för att minska stoftavgången vid tappningspunkter och öppna rännor i samband med att tillverkning av kompaktgrafitjárn införs.
- Avfallshantering, inklusive återvinning och återanvändning, samt ytterligare villkor om förvaring och övrig hantering av kemiska produkter.

Uppskjutna frågor

Miljödomstolen uppskjuter med stöd av 22 kap. 27 § första stycket miljöbalken under en prövotid fastställandet av slutliga villkor för utsläpp av VOC och luktande ämnen från gjuteriet, transporter, för energihushållning samt för utsläpp av kväveoxider. Bolaget skall under prövotiden utreda följande frågor.

U1. VOC/luktande ämnen

Bolaget skall utreda möjligheter och kostnader för att minska utsläppen av VOC och luktande ämnen från gjuteriet.

U2. Transporter

Bolaget skall utreda möjligheterna att gå över från landsvägstransporter till järnvägstransporter för

- uttransporter till Göteborgs hamn av produkter som skall vidaretransporteras med fartyg därifrån, och
- intransporter av skrot till gjuteriet.

U3. Energihushållning

Bolaget skall utreda möjligheterna att ytterligare öka energieffektiviteten i anläggningen. För tänkbara åtgärder skall anges kostnader samt nyttan av åtgärder uttryckt som energibesparing. För varje sådan åtgärd skall även anges beräknad utsläppsreduktion.

U4. Kväveoxider

Bolaget skall utreda möjligheter och kostnader för att minska utsläppen av kväveoxider från motorprovningen.

Prövotidsutredningarna med förslag till åtgärder och slutliga villkor skall inges till miljödomstolen före utgången av 2007.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Verkställighetsförordnande

Tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att domen inte vunnit laga kraft.

Övrigt

Sedan domen vunnit laga kraft och tillståndet tagits i anspråk skall tillståndet enligt miljödomstolens dom den 10 mars 2000 i mål M 232-99 enligt 24 kap. 3 § 6 punkten miljöbalken upphöra att gälla.

Bolaget skall anmäla till tillsynsmyndigheten och till miljödomstolen när tillståndet tagits i anspråk.

Med riktvärde avses i det föregående ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att villkoret kan hållas.

BAKGRUND

Volvo Powertrain Aktiebolag, nedan kallat Powertrain, har ansökt om tillstånd enligt 9 kap miljöbalken att utöka verksamheten vid bolagets anläggning i Skövde enligt vad som beskrivits i ansökan med bilagor.

Verksamheten vid Skövdeanläggningen har bedrivits på platsen sedan 1868. På anläggningen tillverkas såväl dieselmotorer för lastbilar, bussar, båtar, entreprenadmaskiner och elkraftverk som komponenter av olika slag för andra verksamheter.

Verksamheten sysselsätter ca 3 000 personer. Verksamheten bedrivs i ett flertal olika skiftformer och kan vid såväl tillståndsgiven som ansökt verksamhet komma att bedrivas dygnet runt under alla veckodagar.

Inom Powertrains område finns bl.a. ett gråjärnsgjuteri, anläggningar för bearbetning, tillverkning, målning och härdning, rostskyddsbehandling, montering och motorprovning. Inom området finns vidare en anläggning för rening av emulsioner, industriskola, verkstäder, värmecentraler, kontor, lagerutrymmen, reparations- och underhållsverkstäder.

Tidigare tillstånd

Miljödomstolen lämnade i deldom den 10 mars 2000 Volvo Lastvagnar Komponenter Aktiebolag, numera Powertrain, tillstånd enligt miljöskyddslagen till dåvarande och utökad verksamhet i Skövdefabrikerna, omfattande tillverkning av 150 000 motorer per år samt gjutning av högst 150 000 ton smält järn och högst 10 000 ton smält aluminium per år.

Miljödomstolen uppsköt frågan om slutliga villkor för

- utsläpp av stoft från verksamheten
- utsläpp av VOC och luktande ämnen från gjuteriet
- omhändertagande av sediment från saneringsgropen
- sandhanteringen i gjuteriet
- omhändertagande av slipmull
- skyddsåtgärder mot stoftnedfall och buller inom fastigheterna tillhörande bostadsrättsföreningarna Hummern och Hummern 2.

Resultaten av utredningarna skulle jämte förslag till åtgärder och slutliga villkor redovisas till miljödomstolen.

Miljödomstolen avslutade i dom meddelad den 21 mars 2003 prövotiden avseende skyddsåtgärder mot buller inom fastigheterna tillhörande bostadsrättsföreningarna Hummern och Hummern 2. Miljödomstolen avslog bostadsrättsföreningarnas

yrkanden om bullerdämpande åtgärder på föreningarnas fastigheter och avvisade yrkanden om begränsning av snöröjning med bullrande maskiner kl. 22 – 07.

Miljödomstolen avslutade i deldom den 27 augusti 2004 de uppskjutna frågorna om omhändertagande av sediment från saneringsgropen, sandhanteringen i gjuteriet och omhändertagande av slipmull samt sköt under ytterligare en provotid upp frågorna om möjligheten att minska stoftutsläppen från orenade källor inom gjuteriet och om utsläpp av VOC och luktande ämnen under en ytterligare provotid.

Miljödomstolen fastställde i deldomen från 2004 ytterligare ett slutligt villkor, nr 14, för tillståndet.

Miljödomstolen avslutade i deldom den 25 juli 2006 provotiden avseende utsläpp av stoft och fastställde villkor nr 15.

Frågan om villkor för utsläpp av VOC och luktande ämnen från gjuteriet skall alltjämt redovisas till miljödomstolen senast den 1 juli 2007.

För tillståndet gäller sålunda följande slutliga villkor.

1. Om ej annat framgår av övriga villkor skall verksamheten inklusive åtgärder för att reducera vatten- och luftföroreningar och andra störningar för omgivningen, bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig. Mindre ändring av produktionsprocess eller reningsförfarande får dock vidtas efter godkännande från tillsynsmyndigheten.
2. Förbrukade vätskor såsom skärvätskor, tvättvätskor, ridåvatten, oljehaltiga vätskor från tankrengöring, oljehaltigt vatten från rengöring av skrubbrar, vatten som förorenats med olja i samband med motorprovning samt vatten från truckverkstaden skall renas genom ultrafiltrering och omvänd osmos i bolagets reningsanläggning eller på likvärdigt sätt vid annan anläggning för vilken tillstånd meddelats att behandla sådana vätskor.
3. Halten totalt extraherbara ämnen i behandlat processavloppsvatten från bolagets emulsionsreningsanläggning får vid utsläpp till kommunens spillvattennät som riktvärde och månadsmedelsvärde inte överstiga 10 mg/l.
4. Halten opolära kolväten i dagvatten efter oljeavskiljare eller spärrdammar får som riktvärde ej överstiga 5 mg/l.
5. Skrubbevatten från coldboxanläggningar skall sändas för destruktions till dess att bolaget utformat en metod för rening av vattnet som kan godkännas av tillsynsmyndigheten.

6. Utsläpp av vatten från våtavskiljarna vid kupolugnarna får endast ske vid tömning av anläggningen. Halten föroreningar i utgående vatten får vid utsläpp som riktvärde ej överskrida följande värden.

Bly	5 mg/l
Zink	5 mg/l
Cyanid (fri)	5 mg/l

Tömning av våtavskiljaren får högst ske en gång per år.

7. Vätskan i kupolugnarnas våtreningsanläggning skall ha ett pH-värde som överstiger pH 8 som riktvärde.

8. Utsläppet av sulfit- och sulfathaltigt vatten från skrubbrar till kommunens spillvattennät får som riktvärde ej överstiga 90 ton per år räknat som svavel t.o.m. år 2002. Fr.o.m. år 2003 får utsläppet som riktvärde ej överskrida 30 ton per år.

9. Utsläppet av SO₂ till luft får som riktvärde uppgå till högst 0,3 kg per ton kärnor tillverkade enligt kärntillverkningsmetoden coldbox epoxi-akrylat.

10. Gaserna från kärnskjutning enligt coldbox polyuretanmetoden skall ledas till en svavelsyraskrubber. Halten aminer i luftutsläppet från skrubbern får som riktvärde inte överstiga 2,5 mg/Nm³.

11. Bolaget skall kontinuerligt arbeta för att minimera utsläppet av VOC så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat.

12. Om olägenheter i form av lukt uppstår till följd av verksamheten skall bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att begränsa olägenheterna.

13. Buller från västra industriområdet får som riktvärde ej bidra till den ekvivalenta bullernivån vid närmaste bostäder med mer än motsvarande 55 dB(A) under drifttid (kl. 05-23) och 50 dB(A) under övrig tid (kl. 23-05).

14. Samtliga stoftavskiljare, utom kupolugnarnas reningssystem, skall som riktvärde ge en högsta resthalt av stoft på 5 mg/Nm³ (ntg).

15. Utsläppet av stoft från kupolugnarna får som riktvärde* inte överstiga 0,12 kg/ton smält järn. Chagering av ugnarna får inte ske då reningssystemet är ur funktion

Miljödomstolen har överlåtit åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor avseende hantering av kemiska produkter, avfallshantering, återvinning och återanvändning.

YRKANDEN M.M.

Powertrain yrkar tillstånd enligt 9 kap miljöbalken att årligen tillverka 175 000 motorekvivalenter och årligen gjuta 175 000 ton smält järn vid sin anläggning i Skövde, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan med bilagor.

Bolaget hemställer vidare att miljökonsekvensbeskrivningen godkänns.

Bolaget hemställer också att domstolen förordnar att det befintliga tillståndet skall upphöra att gälla när det nya tillståndet tas i anspråk. Bolaget avser att anmäla till tillsynsmyndigheten när detta sker.

Bolaget hemställer avslutningsvis om förordnande att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

ANSÖKAN

Omgivnings- och planförhållanden

Anläggningen är belägen i Skövde tätort, öster om västra stambanan. Området har utvecklats successivt sedan starten år 1868. Avståndet till närmaste bostad är ca 75 m. Området är reglerat genom detaljplaner. Den ansökta verksamheten strider inte mot planbestämmelserna.

Ansökt verksamhet

Anläggningen har idag tillstånd till en årlig tillverkning av 150 000 motorer, gjutning av 150 000 ton smält järn och gjutning av 10 000 ton smält aluminium. Ansökan avser en utökad produktion till en årlig tillverkning av 175 000 motorekvivalenter och gjutning av 175 000 ton smält järn. Aluminiumgjuteriet är under avveckling och ingår därför inte i ansökan

Verksamheten i Skövde ingår i ett globalt produktionssystem. Behovet av fördelning av produktionen mellan olika anläggningar kan variera från tid till annan. För att kunna hålla den flexibilitet som behövs söks därför tillstånd för motorekvivalenter i stället för motorer. En motorekvivalent motsvarar ökningen av förädlingsvärdet som erhålls vid tillverkning av en genomsnittlig motor. Powertrain har redan system för denna omräkning då beräkningen av motorekvivalenter används för flera ändamål i bolagets verksamhet.

Den ansökta verksamheten kräver inte några tillbyggnader av lokaler eller produktionsanläggningar utöver vad som sker inom ramen för den fortlöpande utvecklingen av verksamheten. Den ansökta produktionsökningen kommer att uppnås genom ett utökat utnyttjande av produktionsapparaten, minskade störningar och förluster samt genom att äldre produkter i många varianter fasas ut till förmån för nya mer standardiserade produkter i högre volymer.

Tillverkningsvolymer

	Motorer/Motorekvivalenter	Smält järn
2005	110 000 motorer	126 000 ton
Tillståndsgiven produktion	150 000 motorer	150 000 ton
Ansökt produktion	175 000 motorekvivalenter	175 000 ton

Produktion

Råvaror

Råvarorna utgörs av skrot, återgång, gjutjärns- och stålriketter med en inblandning av slipmull samt en liten andel tackjärn. I samband med smältprocessen sker vissa tillsatser. Till formar och kärnor används sand, sot och bindemedel.

I tabellen nedan redovisas förbrukningen av några av de viktigaste råvarorna och andra insatsvaror. Mängderna anges som ton per år.

Råvara/kemikalie	2005	Tillståndsgiven verksamhet	Ansökt verksamhet
Skrot	90 000	115 000	135 000
Sand	50 000	65 000	70 000
Bentonit	4 000	5 500	6 800
Dieselolja	2 380	2 625	2 465

Energi

Powertrain har två värmecentraler. I VC 2 finns tre pannor med vardera en nominell panneffekt om 16 MW. I VC 3 finns två pannor med en nominell panneffekt om 28 resp 20 MW. Pannorna eldas med WRD-olja. Tre av pannorna kan även eldas med gasol.

Kemikalier

I verksamheten används ett flertal olika kemikalier, varav många i små mängder. Både mängd och typ av kemikalier varierar mellan produktionsåren beroende av produktionsvolym och produktionssammansättning. Kemikalierna redovisas som huvudgrupper i verksamhetsbeskrivningen.

Volvo har flera olika grupperingar som arbetar med granskning av kemikalier inför godkännande för användning i verksamheten och för att kunna ersätta kemikalier

med sådana som är bättre ur miljösynpunkt. Kemikaliehanteringen uppgår inte till den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen.

Vatten

Powertrain använder kommunalt renvatten för sanitärt bruk, till processer och som kylvatten. Vatten från ån Ösan används som kylvatten.

Processbeskrivning

En ingående beskrivning av tillverkningen finns i verksamhetsbeskrivningen. Nedan ges en översiktlig redogörelse av tillverkningsprocessen.

Gjuteriprocessen

- Gjuterimetoder

I gjuteriet framställs idag gods i gråjärn. Gjuteriprocessen omfattar bl a smältning och hantering av smält järn, tillverkning av gjutformar och av kärnor, värmebehandling, rensning och kontroll av färdigt gods. Den traditionella tillverkningen sker genom att smält järn hålls i en form med en kärna. I Skövde används också en nyutvecklade gjutmetod på linje 5 där formen tillverkas av kärnor som monteras och avgjuts i fasta vattenkylda stålkokiller.

Gjutning sker idag med gråjärn. Ansökan omfattar även att gjutning utförs med kompaktgrafitjärn. Ansökan omfattar också avsvavling vid såväl gjutning med gråjärn som med kompaktgrafitjärn.

- Kärn- och formtillverkning

För att skapa de inre konturerna i gjutgodset används s.k. kärnor som tillverkas med olika metoder men alla med sand med tillsats av bindemedel. Beroende av tillverkningsmetod uppkommer utsläpp av organiska lösningsmedel och svaveldioxid samt avfall och visst vattenutsläpp.

Formen tillverkas av sand som blandats med stenkolspulver eller sotersättningsmedel samt bentonit som bindemedel. Formtillverkningen ger inte upphov till några utsläpp.

- Smältning

I gjuteriet finns två kupolugnar med en kapacitet om ca 35 ton smält järn per timma. Den äldre kupolugnen används endast i samband med underhåll av den nya ugnen. I gjuteriet finns även två elektriska medelfrekvensugnar med en sammanlagd kapacitet om ca 4 ton smält järn per timma.

I smältverket omvandlas skrot till smält gråjärn och halten kol och metaller justeras.

Vid smältningen bildas slagg. Om avsvavling sker avgår stoft och det bildas också slagg.

- Varmhållning

Efter smältning och eventuell avsvavling förs järnet till varmhållningsugnar där en kontroll av järnets sammansättning sker. I varmhållningsugnarna kan tillsats av ämnen ske för att ge järnet rätt sammansättning.

Powertrain vill även kunna gjuta med kompaktgrafitjärn. För att erhålla kompaktgrafitjärn tillsätts en mindre mängd magnesium till järnsmältan. Om magnesiumtillsatsen sker direkt i skänken kommer luften ovan denna att samlas in och stoftavskiljas. Magnesiumtillsatsen kan också ske direkt i formen.

- Gjutning

Gjutning sker i tre linjer. Linje 3 och 4 gjuter i flaskor fyllda med formsand. För mer komplicerat gods läggs kärnor i sandformarna för att ge godset inre kontur. Linje 3 har en avgjutningsugn och linje 4 har tre avgjutningsugnar. Linje 5 är ett kokillgjuteri i vilket det inte används någon formsand. Formningen sker enbart med kärnor som monteras i stålkokiller.

De gaser som bildas när kärn- och formsanden upphettas av det smälta järnet och avgår vid avrykning, avsvavning och uppslagning utgörs av VOC varav flera kan ha betydelse för uppkomsten av lukt. Vid urslagning avgår också en del stoft som renas innan den släpps ut.

- Urslagning

Efter gjutningen kyls godset i formarna varefter urslagning sker. Godset rensas från sand på en skakrost.

- Sandberedning

Den sand som avskiljs på skakrosten återanvänds. Om kärnor har använts vid gjutningen avskiljs även dessa på skakrosten och kärnsanden blandas med formsanden.

Den avskilda sanden återanvänds som formsand. Eftersom alla kärnor tillverkas av jungfrulig sand uppstår ett visst överskott som måste tas bort från systemet. Detta

gäller dock inte linje 3 som har liten andel kärnor och till vilken det i stället måste tillföras ny sand.

Den använda sanden från linje 4 homogeniseras och magnetiskt material skiljs av. Vatten tillsätts och sanden kyls och lagras sedan i silos. Sanden från linje 3 bereds på motsvarande sätt men saknar homogenisering och kylare. Efter lagring blandas sanden med nysand, bentonit, stenkolspulver och vatten.

Ventilationsluften från sandberedningen stoftavskiljs i spärrfilter. Stoftet återförs till formsanden.

- Rensning

Sedan godset passerat skakrosten avskiljs kvarvarande sand genom slungrensning. I rensriet sker sedan avgradering och slipning av godset. Ventilationsluften från dessa steg innehåller sand- och järnhaltigt stoft som avskiljs i cyklonfilter och textila spärrfilter.

- Förmålning

Sedan gjutgodset rensats sprutmålas det och levereras sedan, via ett mellanlager, till bearbetning. Förmålningen kan ge upphov till färgavfall.

Motorproduktion

- Bearbetning

Motorblock, cylinderhuvud, vevaxlar, kamaxlar och ett antal andra detaljer bearbetas. Såväl torr som våt bearbetning med olika bearbetningsvätskor förekommer. Vid torr bearbetning erhålls metallspånor som antingen smälts om eller säljs externt. Vid våt bearbetning erhålls partikelbemängd bearbetningsvätska som renas och återanvänds. Förbrukad bearbetningsvätska omhändertas och renas i den interna reningsanläggningen.

I samband med slipning av bl a kugghjul uppstår slipmull. Denna centrifugeras och blandas med stålspån eller gjutspån för brikettering och omsmältning i kupolugnen.

- Härdning

Vissa komponenter härddas genom nitrokarburering eller induktionshärdning.

Nitrokarbureringen ger upphov till gaser som förbränns i efterbrännkammare innan de släpps ut. Godset kyls sedan i oljebad eller polymerlösning.

Induktionshärdningen ger i huvudsak upphov till vattenånga.

- Rening av emulsioner

Förbrukade oljehaltiga emulsioner samlas upp och renas genom ultrafiltrering och med omvänd osmos. Viss rening av externa emulsioner förekommer.

- Montering

När de lokalt tillverkade komponenterna har bearbetats, och i vissa fall härdats, monteras motorerna. Vid monteringen används även komponenter från externa leverantörer. Monteringen ger endast upphov till förpackningsavfall och monteringshjälpmedel i form av kemikalier som smörjoljor, fett, låsningsvätskor mm. Färdigmonterade motorer transporteras till motorprovningen.

- Motorprovning

På Skövdefabriken finns två anläggningar för motorprovning, en för funktionsprovning av nytillverkade motorer och en för mer ingående långtidsprovning. Vid funktionsprovningen uppgår provtiden till ca 25 minuter. Motorprovningen ger främst upphov till utsläpp av kväveoxider.

I samband med provningen tvättas motorerna. Tvättlösningen renas i den interna reningsanläggningen.

- Målning

På anläggningen finns tre målerier för målning av motorkomponenter och färdiga motorer med vattenburen färg. Den färg som inte kan återvinnas sänds för externt omhändertagande.

Utsläpp

Utsläpp till luft

Utsläppen till luft redovisas ingående i verksamhetsbeskrivningen. Utsläppen utgörs av svaveldioxid, kväveoxider, koldioxid, VOC:s inklusive lösningsmedel, stoft och freoner.

- Svaveldioxid

Svaveldioxid uppkommer i samband med förbränning av svavelhaltiga bränslen. Vid tillverkning av kärnor enligt epoxi-akrylatmetoden används dessutom svaveldioxid som härdare.

För att minska utsläppet av svaveldioxid har dels kupolugnarna och en process i gjuteriets kärnmakeri försetts med rening. Vidare har lågsavvlig WRD-olja använts som bränsle i värmecentralerna de senaste åren.

- **Kväveoxider**

Kväveoxider uppkommer vid energiproduktion i värmecentralerna samt vid nitrokarburering och motorprovning. För att hålla utsläppen nere används diesel av miljöklass 1 för all produktionsprovning.

- **Koldioxid**

Koldioxid uppkommer vid förbränning av bränslen som innehåller kol. Detta sker vid värmecentralen och vid funktionsprovningen av motorena.

Någon praktisk möjlighet att rena koldioxid finns inte.

- **Stoft**

Stoft bildas framför allt från verksamheten i gjuteriets sandberedning och renseri samt vid smältning av järn. Utsläpp förekommer också från bearbetning och ytbehandling och motorprovning.

Alla stoftkällor av betydelse renas med stoftavskiljare.

- **Organiska ämnen**

Organiska ämnen används i många olika processer. En del av dessa förflyktigas vid tillverkningen och avgår i sin rena form, andra kommer genom upphettning att delvis avdunsta eller brytas ned medan ytterligare andra ämnen förbränns helt eller delvis.

Vissa organiska ämnen kan ge upphov till lukt. För att minska risken för lukt i omgivningen är de positioner där luktande ämnen bildas försedda med avsug och luften släpps ut genom en så hög skorsten att den efter utspädning normalt inte skall kunna orsaka lukt i omgivningen.

Powertrain arbetar med frågan om begränsning av utsläppet av lukt och organiska ämnen.

- **Sammanställning över utsläpp till luft**

Utsläppen 2005 samt de bedömda utsläppen till luft från verksamheten framgår av nedanstående tabell. Utsläppen anges som ton per år.

<i>Ämne</i>	<i>2005</i>	<i>Nollalternativ</i>	<i>Ansökt verksamhet</i>
NO _x	87	148	108
CO ₂	73 100	97 600	98 500
SO ₂	12	12	10
Stoft	23	27	31
Organiska ämnen	113	156	178

Utsläpp till vatten

Anläggningen har ledningar för spillvatten och dagvatten. Till spillvattennätet avleds renat processvatten från bolagets emulsionsreningsanläggning, sulfathaltigt skrubbevatten från gjuteriet samt sanitärt spillvatten. Dagvatten utgörs av regnvatten från tak och asfalterade ytor inom området samt dräneringsvatten.

Buller

Verksamheten genererar buller från ventilation, kyltorn, transporter och processer. En bullerutredning genomfördes 2003 och återfinns som bilaga till verksamhetsbeskrivningen.

Avfall

Källsortering sker av ett drygt 100-tal fraktioner av avfall för att möjliggöra ett lämpligt omhändertagande av avfallen. De olika avfallsslagen och deras omhändertagande redovisas i verksamhetsbeskrivningen.

Bolaget har en egen emulsionsreningsanläggning där förbrukade skär- och tvättvätskor renas med ultrafiltrering och omvänd osmos.

Transporter

En transportutredning återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen.

Uppfyllandet av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken

Kunskapskravet enligt 2 kap 2 §

Powertrain har sedan många år tillbaka erfarenhet av den ansökte verksamheten. När bolagets egna resurser inte räcker till anlitas utomstående expertis, såsom när det nu har gällt att utreda miljöeffekterna av verksamheten. Volvo anser därför att det uppfyller kunskapskravet i 2 kap 2 § miljöbalken.

Verksamheten är certifierad enligt ISO 14001.

Skyldigheten att vidta skyddsåtgärder enligt 2 kap 3 §

Powertrain anser sig ha vidtagit de skyddsåtgärder som erfordras för att begränsa utsläppen från verksamheten. Åtgärder utöver vad bolaget åtagit sig bedöms inte behövas.

Lokalisering enligt 2 kap 4 §

Anläggningen är lokaliserad på platsen sedan andra hälften av 1800-talet. Den är belägen inom Skövde tätort. Infrastrukturen är god och personalen väl utbildad för verksamheten. Transportmöjligheterna till och från anläggningen är goda. Transporter till och från anläggningen sker på allmänna vägar.

Bolaget har inte funnit anledning att närmare utreda alternativa lokaliseringar. Detta torde för övrigt inte heller behövas vid en tillståndsprovning av en befintlig verksamhet av detta slag.

Hushållning med råvaror och energi m.m. enligt 2 kap 5 §

Powertrain arbetar aktivt med energieffektiviseringsfrågor av såväl miljö- och resursskäl. Uppvärmningskostnaden för verksamheten är betydande och därmed ett starkt incitament.

Gjutningen på linje 5 med vattenkylda stålkokiller medför att en hel del av järnets värme kan återvinnas. Vid urslagningen sker inte heller någon blandning av olika sandkvaliteter, vilket gör det enklare att återvinna sand för tillverkning av nya kärnor.

Förmålningen av gjutgodset är försedd med en torr sprutbox som möjliggör återvinning av förbisprutad färg. I anläggningen används avfuktad luft i stället för värme vid torkning av motorblocken. Energiförbrukningen vid torkning har därmed minskat med ca 90 %.

Slipmull från bearbetning centrifugeras och blandas med stålspån eller gjutspån för brikettering och omsmältning i kupolugnen.

Värmeåtervinning sker från motorprovning, tryckluftsanläggningar samt olika maskinanläggningar. På gjuteriet sker värmeåtervinning från kupolugnens avgaser. Värmepumpar används för att utvinna energi ur kylvattensystem. Vid nybyggnad byggs värmeåtervinning in på alla ventilationsanläggningar för allmänventilation och om så är möjligt även för processventilationen. Vid renoveringar byggs

värmeåtervinning in beträffande allmänventilationen. Datoriserad styrning byggs in för alla nya ventilationsanläggningar och vid renovering.

Kemikalier enligt 2 kap 6 §

Inom Volvokoncernen bedrivs sedan lång tid ett målinriktat och strukturerat arbete med granskning av kemikalier inför godkännande för användning i verksamheten och för att kunna ersätta kemikalier med sådana som är bättre ur miljösynpunkt. Kemikaliefrågorna beskrivs närmare i verksamhetsbeskrivningen.

Tillämpning av 16 kap miljöbalken

Tidsbegränsning av tillståndet enligt 16 kap 2 §

Powertrain anser inte att det finns skäl att tidsbegränsa ett tillstånd för verksamheten. Denna uppfyller inte de förutsättningar som enligt förarbetena till miljöbalken kan ge anledning till en tidsbegränsning.

Efterbehandling och andra återställningsåtgärder enligt 16 kap 3 §

Det finns enligt Powertrains mening inte anledning att föreskriva att bolaget skall ställa säkerhet för efterbehandlingskostnader.

Gällande planer enligt 16 kap 4 §

Den ansökta verksamheten strider inte mot kommunens planbestämmelser. Verksamheten strider inte heller mot bestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken om hushållning med mark- och vattenområden.

Miljö kvalitetsnormer enligt 16 kap 5 §

Verksamheten bedöms inte bidra till att någon miljö kvalitetsnorm överskrids.

Efterlevnaden av tidigare tillstånd enligt 16 kap 6 §

Powertrain har sig vederligtvis inte underlåtit att följa sina skyldigheter enligt tidigare tillstånd vid andra anläggningar.

Behov av andra anläggningar enligt 16 kap 7 §

Den ansökta verksamheten kommer att bedrivas inom befintligt område. För verksamheten finns därmed utbyggd vatten- och elförsörjning och tillgång till väl lämpade transportvägar. Några andra verksamheter eller särskilda anläggningar behövs inte för att verksamheten skall kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt.

Miljökonsekvensbeskrivning

Samrådsförfarandet

Tidigt samråd har skett genom möte i Skövde med Länsstyrelsen Västra Götaland och miljöförvaltningen i Skövde kommun den 22 september 2004. Tidigt samråd med enskilda som särskilt berörs har genomfördes samma dag. Allmänheten har inbjudits till detta samråd genom annons i ortspressen.

Länsstyrelsen har i beslut daterat den 5 november 2004 anfört att den planerade verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Utökat samråd har hållits den 8 december 2004.

Ytterligare samråd har hållits med Länsstyrelsen Västra Götaland och miljöförvaltningen i Skövde kommun den 19 september 2005 med anledning av bolagets planer att gjuta med kompaktgrafitjärn. Allmänheten har informerats genom annons i ortspressen.

Miljökonsekvensbeskrivning

Konsekvenserna för omgivningen av verksamheten redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. I denna jämförs också miljöpåverkan med ett nollalternativ, d.v.s. om den ansökta verksamheten inte medges tillstånd. I detta fall skulle det innebära att produktionen i Skövde uppgår till vad som maximalt medges inom ramen för nuvarande tillstånd och att det övriga behovet av produkter tillgodoses genom tillverkning vid andra anläggningar i världen.

ÅF har bedömt följande miljöaspekter som mest angelägna att utreda inom ramen för arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen:

- Utsläpp till luft
- Transporter
- Buller
- Risk för olyckor

Utsläppen av organiska ämnen bedöms inte medföra att risken för hälsoeffekter i Skövde tätort ökar. Vad gäller bildning av marknära ozon är bolagets utsläppsbidrag litet. De meteorologiska förhållandena och intransporten av förorenade luftmassor från kontinenten är av helt dominerande betydelse för den regionala bildningen av fotokemiska oxidanter. Powertrains utsläpp av organiska ämnen och kväveoxider bedöms ha liten betydelse för den regionala bildningen av ozon.

Ökningen av utsläppen av svaveldioxid är liten och bedöms inte medföra någon risk för att miljö kvalitetsnormen överskrids. Bidraget till regional förurning bedöms också som försumbart.

Stofthalter i omgivningen har beräknats i en spridningsberäkning. Av denna framgår att Powertrains bidrag till stofthalter i omgivningen är litet. De ökade utsläppen i ansökt verksamhet bedöms inte medföra någon risk för att miljö kvalitetsnormen överskrids.

Verksamhetens utsläpp av kväveoxider i ansökt verksamhet bedöms bli mindre än vid tillståndsgiven verksamhet. Utsläppen bedöms därför inte medföra någon risk för att denna miljö kvalitetsnorm överskrids.

I nollalternativet sker den utökade produktionen på en anläggning på annan ort. Utsläppen från denna tillverkning sker då inte i Skövde. Det finns inte anledning att anta att utsläppen i något avseende skulle bli lägre i ett sådant fall. Detta medför att bidrag till effekter av utsläpp till luft av den ansökta verksamheten ur ett storregionalt och globalt perspektiv sannolikt är de samma eller mindre än i nollalternativet

I anläggningens direkta närområde innebär den ansökta verksamheten ett ökat antal tunga transporter till och från anläggningen. Den ökning av antalet transporter som den ansökta verksamheten förväntas medföra bedöms dock inte ge någon betydande inverkan vad avser störningar i närmiljön i form av buller eller utsläpp till luft.

Då den ansökta verksamheten endast innebär mindre ändringar i produktionsutrustning, lokaler eller driftstider bedöms bullervillkoren innehållas även i ansökt verksamhet.

Powertrain genomförde 2004 en riskanalys för verksamheten avseende hanteringen av kemikalier som faller under Seveso-lagstiftningen. Den ökade förbrukningen vid ansökt verksamhet innebär inte att större mängder än idag kommer att hanteras samtidigt på anläggningen. Risken i ansökt verksamhet bedöms därför vara i nivå med nuvarande verksamhet. I miljökonsekvensbeskrivningen har även konsekvenser av utsläpp till vatten, förbrukning av resurser samt påverkan på natur- och kulturområden bedöms. Då den ansökta verksamheten innebär små förändringar i driftssätt, förbrukningar och utsläpp, har miljöeffekterna lokalt av dessa aspekter bedömts som små.

Genom att koncentrera tillverkningen till en befintlig verksamhet vinnns också stora fördelar då infrastruktur i byggnader, maskiner, försörjning, mm kan utnyttjas. Därmed kan den ökade produktionen uppnås utan stora ingrepp samtidigt som utnyttjandet av den befintliga tillverkningsapparaten kan optimeras och behovet av transporter minimeras.

Gjutningen av kompaktgrafitjärn bedöms inte ge någon ökad miljöpåverkan.

Sammanfattningsvis bedöms verksamheten ge en måttlig miljöpåverkan.

Icke-teknisk sammanfattning

Ansökan utgör också en icke-teknisk sammanfattning enligt 22 kap 1 § 7 p miljöbalken.

Förslag till villkor

Powertrain har, såsom bolaget slutligt bestämt sin talan, föreslagit eller godtagit följande slutliga villkor.

1. Om ej annat framgår av övriga villkor skall verksamheten inklusive åtgärder för att reducera vatten- och luftföroreningar och andra störningar för omgivningen, bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig. Mindre ändring av produktionsprocess eller reningsförfarande får dock vidtas efter godkännande från tillsynsmyndigheten.
2. Förbrukade vätskor såsom skärvätskor, tvättvätskor, ridåvatten, oljehaltiga vätskor från tankrengöring, oljehaltigt vatten från rengöring av skrubbrar, vatten som förorenats med olja i samband med motorprovning, vatten från skurning av oljeförorenade golv samt vatten från truckverkstaden skall renas genom ultrafiltrering och omvänd osmos i bolagets reningsanläggning eller på likvärdigt sätt vid annan anläggning för vilken tillstånd meddelats att behandla sådana vätskor. Volymen förbrukade vätskor och vatten som behandlas i bolagets reningsanläggning får högst uppgå till 25 000 m³ per år.
3. Oljeindex i behandlat processavloppsvatten från bolagets emulsionsreningsanläggning får vid utsläpp till kommunens spillvattennät som riktvärde och månadsmedelsvärde inte överstiga 10 mg/l.

4. Oljeindex i dagvatten efter oljeavskiljare eller spärrdammar får som riktvärde ej överstiga 5 mg/l.

5. Skrubbevatten från coldboxanläggningar skall sändas för destruktion till dess att bolaget utformat en metod för rening av vattnet som kan godkännas av tillsynsmyndigheten.

6. Utsläpp av vatten från våtavskiljarna vid kupolugnarna får endast ske vid tömning av anläggningen. Halten föroreningar i utgående vatten får vid utsläpp som riktvärde ej överskrida följande värden.

Bly	5 mg/l
Zink	5 mg/l
Cyanid (fri)	5 mg/l

Tömning av våtavskiljaren får högst ske en gång per år.

7. Vätskan i kupolugnarnas våtreningsanläggning skall ha ett pH-värde som uppgår till minst pH 8 som riktvärde.

8. Utsläppet av sulfit- och sulfathaltigt vatten från skrubbrar till kommunens spillvattennät får som riktvärde ej överstiga 40 ton per år räknat som svavel.

9. Utsläppet av SO₂ till luft får som riktvärde uppgå till högst 0,3 kg per ton kärnor tillverkade enligt kärntillverkningsmetoden coldbox epoxi-akrylat.

10. Gaserna från kärnskjutning enligt coldbox polyuretanmetoden skall ledas till en svavelsyraskrubber. Halten aminer i luftutsläppet från skrubbern får som riktvärde inte överstiga 2,5 mg/Nm³.

11. Bolaget skall kontinuerligt arbeta för att minimera utsläppet av VOC så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat.

12. Om olägenheter i form av lukt uppstår till följd av verksamheten skall bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att begränsa olägenheterna.

13. Samtliga stoftavskiljare, utom kupolugnarnas reningssystem, skall som riktvärde ge en högsta resthalt av stoft på 5 mg/Nm³ (ntg).

14. Utsläppet av stoft från kupolugnarna får som riktvärde inte överstiga 0,12 kg/ton smält järn. Charging av ugnarna får inte ske då reningssystemet är ur funktion.

15. Buller från verksamheten får som riktvärde inte bidra till den ekvivalenta bullernivån utomhus vid bostäder med mer än motsvarande 55 dB(A) klockan 05-23 och 50 dB(A) under övrig tid (kl. 23-05). När nyinstallation eller ombyggnation av bullrande anläggningar äger rum skall bullerbegränsande åtgärder vidtas vid dessa anläggningar så att de inte bidrar till buller överstigande 40 db(A) vid bostäder.

16. Bolaget skall i god tid före en nedläggning av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.

17. Bolaget skall senast sex månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft lämna in ett reviderat kontrollprogram till tillsynsmyndigheten. Programmet skall bl.a. ange hur verksamhetens villkor skall kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Powertrain föreslår att miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fastställa villkor avseende

- Hantering av kemiska produkter
- Avfallshantering
- Behovet av åtgärder för att minska stoftavgången vid tappningspunkter och öppna rännor i samband med att tillverkning av kompaktgrafitjärn införs.

KOMPLETTERINGAR

Efter önskemål från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Västra Götalands län samt Miljönämnden i Skövde kommun, har ansökan kompletterats med redovisningar inom följande områden

- energieffektivisering
- utbyte av kemiska produkter
- utsläpp av dioxiner
- utsläpp från transporter
- stoft och diffus damning
- oljeavskiljning för avrinnande vatten
- utsläpp av SO₂
- lukt från kärntillverkning
- buller
- motivering av föreslagna villkorsändringar samt konsekvenser av desamma
- viktning av förändrade parametrar och dess miljökonsekvenser
- jämförelse av utsläppen till luft med miljömålet/delmålet "Frisk luft"

- slamhantering
- omhändertagande av förbrukad formsand
- påverkan på skyddade natur- och kulturområden
- genomförda åtgärder enligt riskanalyser

INKOMNA YTTRANDEN

Miljödomstolen har kungjort målet varefter det inkommit följande yttranden:

Fiskeriverket har inga synpunkter på ansökan.

Räddningsverket och **Naturvårdsverket** avstår från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län tillstyrker bolagets ansökan om att få utöka verksamheten vid bolagets anläggning i Skövde på sätt som beskrivits, under förutsättning att nedanstående villkor fastställs för verksamheten.

Länsstyrelsens villkorsförslag

Länsstyrelsen har föreslagit eller godtagit följande slutliga villkor.

1. Om ej annat framgår av övriga villkor skall verksamheten inklusive åtgärder för att reducera vatten- och luftföroreningar och andra störningar för omgivningen, bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig. Mindre ändringar av produktionsprocess eller reningsförfarande får dock vidtas efter godkännande från tillsynsmyndigheten.
2. Samtliga stoftavskiljare utom kupolugnarnas reningssystem skall som riktvärde ge en högsta resthalt av stoft på 5 mg/Nm^3 .
3. Utsläppet av stoft från kupolugnarna får som riktvärde inte överstiga $0,12 \text{ kg/ton}$ smält järn. Charging av ugnarna får inte ske då reningssystemet är ur funktion.
4. Miljödomstolen skall delegera åt tillsynsmyndigheten att besluta om behovet av åtgärder för att minska stoftavgången vid tappningspunkter och öppna rännor i samband med att tillverkning av kompaktgrafitjärn införs.
5. Bolaget skall kontinuerligt arbeta för att minimera utsläppet av VOC så långt det är tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat.
6. Utsläppet av SO_2 till luft får som riktvärde uppgå till högst $0,3 \text{ kg per ton}$ kärnor tillverkade enligt kärntillverkningsmetoden coldbox epoxi-akrylat.
7. Gaserna från kärnskjutning enligt coldbox polyuretanmetoden skall ledas till en svavelsyraskrubber. Halten aminer i luftutsläppet från skrubbern får som riktvärde inte överstiga $2,5 \text{ mg/Nm}^3$.

8. Om olägenheter i form av lukt uppstår till följd av verksamheten skall bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten vidta åtgärder för att begränsa olägenheterna.

9. Förbrukade vätskor såsom skärvätskor, tvättvätskor, ridåvatten, oljehaltiga vätskor från tankrengöring, oljehaltigt vatten från rengöring av skrubbrar, vatten som förorenats med olja i samband med motorprovning, skurvatten, vatten från skurning av oljeförorenade golv samt vatten från truckverkstaden skall renas genom ultrafiltrering och omvänd osmos i bolagets reningsanläggning eller på likvärdigt sätt vid annan anläggning för vilken tillstånd meddelats att behandla sådana vätskor.

10. Oljeindex i behandlat processavloppsvatten från bolagets emulsionsreningsanläggning får vid utsläpp till kommunens spillvattennät som riktvärde och månadsmedelsvärde inte överstiga 10 mg/l.

11. Oljeindex i dagvatten efter oljeavskiljare eller spärrdammar får som riktvärde ej överstiga 5 mg/l.

12. Skrubbevatten från coldboxanläggningar skall sändas för destruktion till dess att bolaget utformat en metod för rening av vattnet som kan godkännas av tillsynsmyndigheten.

13. Utsläpp av vatten från våtavskiljarna vid kupolugnen får endast ske vid tömning av anläggningen. Halten föroreningar i utgående vatten får vid utsläpp som riktvärde ej överskrida följande värden:

Bly	5 mg/l
Zink	5 mg/l
Cyanid (fri)	5 mg/l

Tömning av våtavskiljaren får ske högst en gång per år.

14. Vätskan i kupolugnarnas våtrengingsanläggning skall ha ett pH-värde som uppgår till minst pH 8 som riktvärde.

15. Utsläppet av sulfid- och sulfathaltigt vatten från skrubbrar till kommunens spillvattennät får som riktvärde ej överstiga 40 ton per år räknat som svavel.

16. Buller från verksamheten skall begränsas så att det, som riktvärde, inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 55 dB(A) klockan 05-23 och 50 dB(A) under övrig tid.

17. När nyinstallation eller ombyggnation av bullrande anläggningar äger rum skall bullerbegränsande åtgärder vidtas vid dessa anläggningar så att de inte bidrar till buller överstigande 40 dB(A) vid bostäder.

18. Bolaget skall aktivt arbeta för minimerade miljöeffekter från transporter som följer av verksamheten.

19. Åtgärder skall fortlöpande vidtas för att minimera mängden avfall som uppkommer i verksamheten. Avfallet skall sorteras och i första hand återvinnas.
20. Avfallet skall förvaras och hanteras på sådant sätt att eventuellt läckage och spill kan samlas upp på lämpligt sätt. Vid förvaring utomhus ska avfall som kan ge upphov till förorening vara skyddat från nederbörd.
21. Kemiska produkter skall förvaras och hanteras på sådant sätt att eventuellt läckage och spill undviks. Utsläpp skall kunna innehållas och hanteras på lämpligt sätt ur miljösynpunkt.
22. Bolaget skall arbeta aktivt för att minska risken för olyckor genom att ha tydliga rutiner för att utföra riskanalyser för befintlig verksamhet och förändringar. Riskanalyserna ska innefatta förslag till åtgärder som minskar olycksriskerna samt konsekvenserna av en olycka om en möjlig olycka med risk för påtaglig skada på miljö eller hälsa har identifierats. Riskanalyserna ska dokumenteras och finnas tillgängliga för tillsynsmyndigheten.
23. Bolaget ska senast två år efter att tillståndet har vunnit laga kraft till Länsstyrelsen redovisa resultat av en utredning enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden, MIFO fas 1, omfattande en historisk inventering av vilka verksamheter som bedrivits inom olika delar av bolagets nuvarande verksamhetsområde och vilka föroreningar detta kan ha medfört i mark, byggnader, anläggningar, grundvatten och andra vattenområden.
24. Bolaget skall i god tid före en nedläggning av hela eller delar av verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten.
25. Bolaget skall senast sex månader efter att tillståndet har vunnit laga kraft lämna in ett reviderat kontrollprogram till tillsynsmyndigheten. Programmet ska bl.a. ange hur verksamhetens villkor ska kontrolleras med avseende på mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Prövotid

Nu gällande tillstånd innefattar en prövotid där frågan om utsläpp av VOC och luktande ämnen skall utredas och redovisas till miljödomstolen senast 2007-03-01. Denna prövotid bör flyttas över till det nya tillståndet så att det nuvarande tillståndet kan upphöra att gälla.

Länsstyrelsens bedömning

Powertrain har ansökt om tillstånd att utöka befintlig verksamhet i Skövde samt att nuvarande begränsningsmått, antal motorer, skall förändras till antal motorekvivalenter. I ansökan ingår tillstånd att få tillverka kompaktgrafitjärn samt att utföra avsvavling av det smälta järnet. Båda dessa processer ger upphov till en ökad stoftavgång. I övrigt synes inga nya processer planeras som kan få negativ miljöpåverkan.

Länsstyrelsen har vidare i de delar som bolaget och myndigheten alltjämt är oense angett i huvudsak följande.

Transporter

Bolaget har visat att krav ställs på lastbilarnas miljöklassning i samband med upphandling. Huruvida det pågår ett aktivt arbete med att föra över transporter från lastbil till järnväg framgår inte klart. Ett allmänt villkor om att minimera miljöeffekter från transporter anser Länsstyrelsen befogat.

Övriga villkor

Övriga föreslagna villkor gällande avfall och kemiska produkter, risken för olyckor, samt skyldigheten att utreda förorenade områden och vidta åtgärder vid nedläggning, är sådana som normalt används för den här typen av verksamhet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Skövde kommun har tillstyrkt bolagets ansökan. Nämnden har vidare medgett flertalet av bolagets villkorsförslag, vilka ej kommenteras särskilt, samt därutöver yrkat nedanstående villkor.

Nämndens villkorsförslag

Villkor 6: Nämnden yrkar att villkoret ändras så att halten föroreningar i utgående vatten vid utsläpp som riktvärde ej får överstiga följande värden.

- Bly 1 mg/l
- Zink 1 mg/l
- Cyanid (fri) 1 mg/l

Villkor 8: Nämnden föreslår att bolagets förslag antas som provotidsvillkor, med den ändringen att riktvärdet 30 ton per år för utsläppet av sulfit- och sulfathaltigt vatten från skrubbrar kvarstår.

Villkor 11: Nämnden avstyrker bolagets förslag och yrkar istället på att buller från bolagets anläggningar ska uppfylla Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller vid befintlig industri senast år 2008 och Naturvårdsverkets riktvärden för externt industribuller vid nyetablering senast år 2016.

Nämnden föreslår *dessutom* följande slutliga villkor.

16. Bolaget ska långsiktigt arbeta för att hitta en nyttig användning av det vid rening av svaveldioxid producerade gipset.

Nämnden yrkar avslutningsvis att nuvarande villkor kvarstår som provotidsvillkor.

Nämndens bedömning

Nämnden har till utveckling av ovan nämnda villkorsförslag anfört bl.a. följande.

Beträffande utfasningsämnen bly, zink och cyanid bör halterna sättas så låga som möjligt, förslagsvis till 1 mg/l för respektive ämne, då detta väl innehålls enligt redovisade analysresultat. Nämnden anser vidare inte att utsläppsökningen av sulfit

och sulfat bör tillåtas med tanke på att dessa ämnen stör jonbalansen i vattendragen. Någon recipientundersökning har inte utförts. Vidare anser nämnden att bullerreducerande åtgärder bör prioriteras. Sedan den förra tillståndsansökan gjordes har en förskola etablerats inom fabriksområdet. Det är vidare ca 70 meter till närmaste bostäder och det har även inkommit ett klagomål som direkt har kunnat härledas till bolagets verksamhet. Bolaget bör kunna uppnå de nya riktvärdena för befintlig industri senast 2008 och bör arbeta för att på sikt nedbringa bullret så att de lägre värdena för nyetablerad industri kan nås.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Nedan redovisas bolagets bemötande i de delar som alltjämt är tvistiga i målet.

Villkor 6: Bolaget bestrider nämndens yrkande om 1 mg per liter istället för 5 mg per liter. Utsläpp av vatten från kupolugnarnas våtavskiljare förekommer knappast längre men kan möjligen bli aktuellt i samband med vissa reparationsarbeten. Bolagets förslag överensstämmer med miljödomstolens deldom från den 10 mars 2000. För att möjliggöra reparationer är det viktigt att det finns en möjlighet att bli av med vattnet. Det faktum att bolaget vid det senaste utsläppet 2001 lyckades få ner ifrågasvarande halter till mindre än 1 mg per liter visar att bolaget tar dessa frågor på största allvar. Det finns dock inte någon garanti för att samma resultat kan uppnås vid ett framtida tillfälle.

Villkor 8: Utsläppet av sulfid/sulfat från gjuteriets reningsutrustning är proportionellt mot bolagets produktion. Om utsläppet begränsas till 30 ton per år innebär detta att produktionen begränsas till ca 150 000 ton smält järn per år och bolaget kan då inte utnyttja den ansökta produktionsvolymen. Enligt MKB:s medför inte utsläppet av sulfid och sulfat effekter av betydelse i kommunens reningsverk, i ledningar eller i recipienten. Vid normal vattenföring i Ösan uppgår bolagets tillskott av sulfid/sulfat till ca 2 mg per liter räknat som sulfat, vid lägsta vattenföring under sommaren till ca 18 mg per liter. Det saknas därmed miljömässiga skäl att föreskriva strängare villkor än det som bolaget föreslagit.

Villkor 11: Bolaget bestrider nämndens förslag angående krav på uppfyllande av Naturvårdsverkets nya riktvärden. Riktvärdena skall ses som utgångspunkt och vägledning för den individuella bedömning som bör göras i varje enskilt fall. Av utredningen framgår att en sänkning från 50 db(A) till 45 db(A) inte ger någon påtaglig effekt ens för de närmast belägna bostäderna, detta på grund av buller från närliggande trafikleder. Kostnaden för att komma ner till denna ljudnivå uppgår till ca 30 miljoner kronor. Det är inte rimligt att kräva åtgärder av denna omfattning när

de inte kommer att leda till bättre förhållanden ur bullersynpunkt. Bolaget motsätter sig tillämpning av principer i de ännu inte antagna allmänna råden.

Lst:s villkor 18: Bolaget bestrider villkoret då det saknas miljömässiga skäl att föreskriva särskilt villkor avseende transporter. Villkoret saknar vidare tillräcklig precisering.

Lst:s villkor 19-21: Bolaget bestrider villkoren då det inte finns miljömässiga skäl att föreskriva villkor gällande avfallsminimering. Bolaget har beskrivit avfallshanteringen i ansökan och hanteringen regleras också väl av miljöbalken och avfallsförordningarna.

Lst:s villkor 22: Bolaget bestrider villkoret. Kravet på riskanalyser följer direkt av lagstiftning.

Lst:s villkor 23: Bolaget bestrider villkoret. Det finns inte några särskilda skäl att misstänka förekomst av markföroreningar inom anläggningen. Om förorenade områden skulle påträffas finns regler i miljöbalken. Det saknas också skäl att vid en prövning av framtida produktion reglera frågan om markföroreningar om det inte behövs för att skydda omgivningen vid den ansökta verksamheten. Något sådant skäl finns inte här.

Lst:s villkor 24: Bolaget bestrider villkoret i den del det avser nedläggning av delar av verksamheten. Det är inte rimligt att inge avvecklingsplan inges så snart en mindre del läggs ned.

Nämnden har vidare, utöver bolagets villkorsförslag, föreslagit ett villkor angående nyttig användning av gipset. Bolaget bestrider villkoret. Det framgår av ansökan att frågan har hög prioritet då det är mycket kostsamt att behandla och deponera gipset.

DOMSKÄL

Ansökan är okontroversiell i den meningen att ingen av dem som har yttrat sig har haft någon erinran mot den utökade produktionen eller verksamhetens tillåtlighet i

övrigt. Miljödomstolen delar uppfattningen att ansökan i den delen inte strider mot tillämpliga hänsynsregler eller andra tillåtlighetsregler. Tillstånd skall därför lämnas till den sökta verksamheten.

När det gäller villkor för tillståndet m.m. gör miljödomstolen följande bedömning.

Energiushållning

Miljödomstolen gör bedömningen att bolaget synes arbeta tillfredsställande med energiushållningsfrågorna. Då det emellertid är upplyst att arbetet med att ta fram en ny energiplan för 2007 alljämt pågår, anser miljödomstolen att det är motiverat att skjuta upp en eventuell villkorsreglering av bolagets hushållning med energi. Bolaget bör således inom ramen för ett utredningsvillkor utreda och redovisa vilka åtgärder som kan vidtas för att minska energianvändningen i verksamheten.

Utsläpp till vatten

Nämnden har yrkat att föroreningshalten (bly, zink och cyanid) i det vatten som töms från kupolugnarnas våtavskiljare inte får överskrida 1 mg/l. Mot bakgrund av att tömning av våtavskiljare endast får ske en gång per år och att det är fråga om mindre volymer, anser miljödomstolen att det inte är miljömässigt motiverat att gå längre än vad bolaget medgett.

Nämnden har vidare yrkat att utsläppet av sulfit- och sulfathaltigt vatten som riktvärde inte får överstiga 30 ton per år räknat som svavel. Miljödomstolen anser dock att kostnaderna för att begränsa utsläppen inte är rimliga i förhållande till nyttan. Bolagets yrkande om 40 ton är får anses rimligt med hänsyn till produktionsökningen och bör kunna godtas.

Utsläpp till luft

VOC och luktande ämnen

Bolagets utsläpp av VOC och luktande ämnen är alljämt under utredning i det tidigare tillståndsmålet. Miljödomstolen anser att de slutliga villkoren rörande dessa frågor bäst fastställs i ett sammanhang. De nuvarande och medgivna villkoren som

innebär att bolaget skall arbeta för att minimera VOC-utsläpp samt begränsa olägenheter i form av lukt, bör därmed tills vidare utgå. Prövotidsförfarandet från det tidigare tillståndsmålet bör fortsätta inom ramen för det förevarande målet. Utöver uppgiften att fortsätta den pågående utredningen bör det ankomma på bolaget att datera upp förutsättningarna för utredningen. Bolaget bör därför även undersöka om det under tiden efter miljödomstolens deldom den 27 augusti 2004 kommit fram uppgifter som bör medföra att utredningen vidgas till att avse även andra förfaranden än dem som bolaget nu undersöker.

Kväveoxider

Av verksamhetsbeskrivningen framgår att kväveoxider framförallt uppkommer i motorprovningen. Den tillståndsgivna verksamheten innebär t.ex. att motorprovningen i F-fabriken släpper ut 100 ton kväveoxider per år. Bolaget uppger dock att motorprovningen i den ansökta verksamheten kommer att minska. Det har under målets handläggning vidare framgått att bolaget kontinuerligt arbetar för att, om möjligt även på andra sätt, kunna minska utsläppen. Innan ett slutligt villkor kan fastställas anser miljödomstolen att det är miljömässigt motiverat att ålägga bolaget att utreda samt lämna förslag på vilka åtgärder som kan vidtas med avsikt att minska utsläppen av kväveoxider från motorprovningen.

Buller

Miljödomstolen anser att bolaget kontinuerligt bör arbeta med att förbättra bullersituationen, särskilt med tanke på anläggningens lokalisering mycket nära bostäder. Trafikens bidrag till ljudnivåerna i området kan inte frånta bolaget detta ansvar. Vid nyinstallation av bullrande utrustning är det därför angeläget att bolaget vidtar åtgärder så att utrustningen inte bidrar till det sammanlagda bullret vid omkringliggande bostäder. Miljödomstolen anser det emellertid inte skäligt och förenligt med 2 kap 7 § miljöbalken att i nuläget, såsom yrkats av nämnden, föreskriva krav på uppfyllelse av Naturvårdsverkets nya allmänna råd för befintlig respektive nyetablerad industri.

Avfall

Länsstyrelsen yrkar att bolagets avfalls- och kemikaliehantering bör regleras genom tre tillståndsvillkor (Lst:s villkorsförslag 19-21). Miljödomstolen anser emellertid att de två första villkorsförslagen saknar generell och självständig betydelse. Åtagandena följer antingen direkt av lag eller inryms i det allmänna villkoret. Miljödomstolen delar bolagets uppfattning att frågorna kan delegeras till tillsynsmyndigheten som vid behov kan fastställa särskilda villkor. Villkorsförslag 21, första meningen, har dock en självständig betydelse och bör fastställas (villkor 14 i domslutet). Det föreslagna villkorets andra mening är dock alltför diffus och bör därför i den delen ersättas av ett delegationsvillkor.

Bolaget har motsatt sig nämndens villkorsförslag när det gäller nyttiggörande av det gips som uppkommer i produktionen. Bolaget har motiverat sitt ställningstagande med att frågan har hög prioritet, då det är mycket kostsamt att behandla och deponera gipset. Miljödomstolen anser att den föreslagna villkorsformuleringen är alltför obestämd för att kunna fastställas och finner inte heller skäl att på annat sätt reglera denna fråga inom ramen för tillståndet.

Transporter

Länsstyrelsen har yrkat att bolaget i ett särskilt villkor bör åläggas att aktivt arbeta för minimerade miljöeffekter från transporter som följer av verksamheten. Bolaget har motsatt sig ett sådant villkor.

Anläggningen i Skövde har anslutning till järnvägsspår inne på området. Den övervägande delen av bolagets transporter sker dock med lastbil. Från miljösynpunkt vore det självklart önskvärt att järnvägstransporternas andel kunde öka.

Enligt 16 kap. 7 § miljöbalken skall vid prövning enligt balken hänsyn tas till följdföretag, alltså verksamheter som blir nödvändiga på grund av den ansökta verksamheten. I rättsfallet NJA 204:421 prövade Högsta domstolen frågan om

externa transporter från Stora Enso Hylte AB:s anläggning i Hyltebruk. Av domen i det målet synes framgå

- att externa transporter är sådana följdföretag som enligt 16 kap. 7 § miljöbalken skall beaktas vid tillståndsprovning av miljöfarlig verksamhet,
- att transporterna till och från en verksamhet kan regleras i villkor för tillståndet till verksamheten,
- att detta endast gäller för externa transporter som har ett omedelbart samband med verksamheten och att en avgränsning alltså måste göras av dessa,
- att den avgränsningen får göras genom en sammanvägning av omständigheter som transporternas karaktär och omfattning, var de befinner sig i förhållande till anläggningen och olägenheterna från dem,
- att en rimlig avgränsning är att miljökonsekvenserna av transporter i anläggningens närområde beaktas,
- att det däremot inte är rimligt att kräva att verksamhetsutövaren skall ansvara för långväga transporter som rör sig över stort avstånd från anläggningen, och
- att villkorsregleringen av transporter normalt inte får innebära en indirekt miljöreglering av transportsektorn, t.ex. särskilda avgaskrav på lastbilar och fartyg.

Den regel HD satte upp i Hylte-målet inskränker möjligheten att villkorsreglera bolagets transporter till transportslag med närmare anknytning till den anläggning som ansökan gäller. De transporter som i första hand då kunde komma i fråga är enligt miljödomstolens mening uttransporten av färdiga motorer till systerbolagets anläggning i Tuve. Bolaget har anfört att den logistiska precision som dessa kräver inte kan uppnås med järnvägstransporter och den uppgiften måste godtas. Villkor avseende dessa transporter framstår alltså som uteslutna.

Från anläggningen i Skövde transporteras också färdiga motorer och motordelar till Göteborgs hamn för vidaretransport därifrån med fartyg. Dessa transporter är i och för sig sådana som skulle kunna villkorsregleras. Föreliggande utredning ger dock

inget underlag för att bedöma om det finns skäl att sätta upp något särskilt villkor för dem. Bolaget bör därför utreda frågan närmare.

Bolaget har upplyst att intransporter av skrot till gjuteriet tidigare skedde (åtminstone delvis) med järnväg, men numera helt med lastbil. Som skäl för förändringen har bolaget anfört att järnvägstransporterna medförde problem med förorening av skrotlasterna. Föreliggande utredning ger inte underlag för att bedöma, vare sig om dessa transporter ryms inom det område som alls kan villkorsregleras i målet, eller om det finns skäl att sätta upp något särskilt villkor för dem. Bolaget bör därför utreda även dessa frågor.

Utredningarna bör omfatta en beskrivning av nuvarande transportsystem (vad gäller de transporter som skall utredas), däribland uppgifter om varifrån skrotet levereras, vilka förändringar som bolaget planerar eller som i övrigt kan förutses, samt de logistiska och ekonomiska möjligheterna att öka användningen av järnvägs-transporter.

Risken för olyckor

Miljödomstolen anser att länsstyrelsens villkorsförslag 22 angående riskanalyser är alltför allmänt formulerat för att kunna fastställas som villkor. Innebörden av åtagandet följer vidare även av det allmänna villkoret.

Förorenad mark

För att ett villkor såsom det som föreslagits av länsstyrelsen (villkor 23) skall fastställas måste det finnas en reell risk för förorening inom anläggningsområdet. Det finns i det aktuella fallet inga skäl att anta att den verksamhet till vilken tillstånd ges, har gett upphov till förorening. Länsstyrelsens yrkande kan därmed ej bifallas. Den omständigheten att en villkorsreglering synes vara nyttigt för andra ändamål, såsom länsstyrelsens inventering av förorenade områden, saknar betydelse.

Avvecklingsplan

Bolaget har medgett att i god tid före en nedläggning av hela verksamheten inge en avvecklingsplan till tillsynsmyndigheten. Miljödomstolen har inte funnit skäl att tillmötesgå länsstyrelsens krav på att detta villkor även bör gälla när delar av verksamheten läggs ner.

Övriga villkor

De delar av verksamheten inklusive försiktighetsmått som inte behandlats ovan får betraktas som okontroversiella i målet, dvs. omfattas inte av skilda uppfattningar mellan dem som yttrat sig målet och föranleder inte heller därutöver särskilda överväganden från miljödomstolens sida. Vad som i dessa delar bör gälla anges närmare i domslutet.

Miljökonsekvensbeskrivning och verkställighetstillstånd

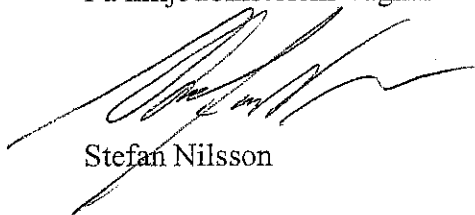
Miljödomstolen anser att miljökonsekvensbeskrivningen med kompletteringar är tillfyllest för att tjäna som underlag för miljödomstolens överväganden och uppfyller kraven på en sådan beskrivning enligt 6 kap. miljöbalken.

Miljödomstolen finner vidare skäl att medge yrkat verkställighetstillstånd.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga (Formulär A)

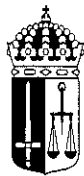
Överklagande senast den 11 januari 2007.

På miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Stefan Nilsson och miljørådet Staffan Lagergren samt de sakkunniga ledamöterna Dan Löfving och Jan Wallén. Målet har beretts av beredningsjuristen Helena Wising.

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga Miljööverdomstolens avgörande skall göra detta genom att skriva till Högsta domstolen.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas **till Svea hovrätt Miljööverdomstolen**.

Den skall ha kommit in till Miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av det överklagade avgörandet. Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller rese- förbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Det krävs **prövningstillstånd** för att Högsta domstolen skall pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast

1. om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen
2. om det finns synnerliga skäl till en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i Miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (Miljööverdomstolens avdelning samt dag och nummer för avgörandet),
3. den ändring i avgörandet som klaganden yrkar,
4. varför klaganden anser att avgörandet skall ändras,
5. de omständigheter som klaganden åberopar till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas,
6. de bevis som klaganden åberopar och vad han vill styrka med varje bevis.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 2	08-561 670 00 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	08-23 91 27	måndag – fredag 09:00-15:00